

Policy Brief no. 5, Ianuarie 2012

Procuratura descoperă astăzi ceea ce ONG-urile care monitorizează sectorul energie acuză de câțiva ani: politicile păguboase și ipocrite, de sorginte sovietică, de subvenționare a unor firme prin energie ieftină, arată **Otilia Nuțu** și **Sorin Ioniță**

Gazul Sf Niculae

Deocamdată procurorii au găsit doar vârful aisbergului

- **Cu scuza că gazul ieftin de producție internă susține protecția socială și economia în criză, oficialii au permis ca două firme, Interagro și Azomureș, să înghită 20% din tot consumul țării – cât toate gospodăriile la un loc, sau tot atât cât importăm de la ruși.**
- **Pentru că au spus acest lucru la începutul lui 2011, ONG-iștii au fost amenințați de Ioan Niculae cu procese (vezi alături)**

"Avocații noștri au formulat o plângere penală împotriva ... numiților Cristian Ghinea, Director CRPE și Otilia Nuțu, expert afiliat, pentru difuzarea unor informații false, acuzații grave și prejudicii aduse Grupului Interagro și președintelui Ioan Niculae. Totodată, solicităm Parchetului să investigheze sursele financiare și sponsorizările celor doi și instituțiilor la care lucrează. Cu acest prilej, odată pentru totdeauna, vom demonstra că realitatea este cu totul alta în privința amestecului de gaze, cantităților din producția internă și prețului de achiziție al acestora achiziționate de Interagro."

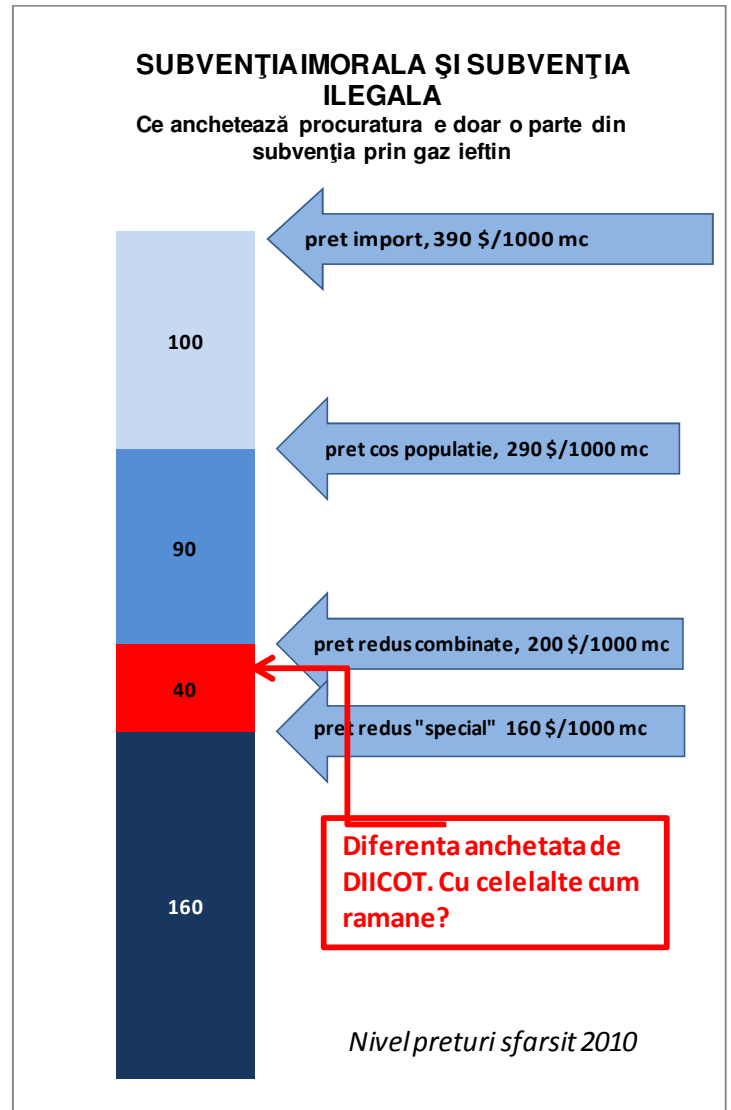
Comunicat al grupului INTERAGRO,
Aprilie 2011

Scandalul din zilele acestea cu gazul ieftin primit de Interagro pe baza relațiilor sale speciale cu statul e încă un exemplu din binecunoscuta serie a băieților deștepți. Din cele două dosare în care este implicat Interagro și președintele său Ioan Niculae și vehiculate în presă reiese că 1) grupul Interagro beneficia de condiții preferențiale față de concurenții săi, și 2) pentru a-și asigura aceste condiții preferențiale, se pare că dl. Niculae ar fi sponsorizat campania electorală a lui Mircea Geoană cerând în schimb dreptul de a "avea un cuvânt de spus" în numirea Ministrului Economiei și a șefilor Romgaz și Transgaz.

Din același dosar de presă reiese că, pe lângă beneficiile acordate prin legile speciale de care am mai scris, Interagro a beneficiat și de discounturi suplimentare, plus posibilitatea de a plăti cu întârziere, avantaje pe care ceilalți mari consumatori ca Azomureș nu le-au avut. Statul a fost păgubit ca atare cu 126 milioane de dolari. Dosarul nu privește însă toată paguba făcută statului și nouă cu legea în mână, ci doar o mică parte din ea (vezi figura).

Mai precis, după 2009 marii consumatori de gaz au beneficiat de legi speciale (mai întâi o ordonanță de urgență, apoi o lege prin Parlament) prin care timp de 18 luni au avut acces la gaz de preț intern, spre deosebire de restul lumii, inclusiv populația (scoasă mereu în față când e vorba de justificarea subvențiilor de preț) care primea gaz la prețuri mai mari.

Pe scurt, situația stă cam așa: România produce intern cam 60–70% din gazul pe care îl consumă. Pe cel intern ni-l dăm mai ieftin (cam cu 40%) decât pe cel pe care îl luăm de la ruși, cu pretextul că vrem să ajutăm consumatorii săraci, dar de fapt ca să sprijinim niște firme cu condiții preferențiale și care n-ar supraviețui dacă ar plăti gazul cât face.

Astfel, statul a creat un coș fictiv prin care amestecă cele două surse de gaze, ca să țină prețul mediu ponderat mai jos, ceea ce dă bine la popor în anii electorali. De regulă, acest lucru se întâmplă pe spinarea producătorilor de gaze autohtoni: după calculele Băncii Mondiale, discountul teoretic e de 7 miliarde RON pe an, adică niște bani în plus pe care i-ar putea obține producătorii interni de gaz Petrom și Romgaz dacă ar vinde la același preț la care ne vând nouă rușii. Dacă Petrom a mai reușit de-a lungul timpului să scoată din coș o parte din gazul pe care îl produce, pare că Romgaz n-are nici o problemă cu banii pe care îi pierde. Micul secret e însă că principalii beneficiari sunt de fapt tot niște „băieți deștepți”.

Ba chiar în ani de criză, când s-au rărit alte rente de la stat, acești băieți deștepți (cum ar fi companiile din industria chimică, ca Interagro și Azomureș) nici nu mai cumpără la preț de coș, ci direct la prețul mic de gaz intern. Inovația din 2009-2010 a fost faptul că de această dată subvenția dată lui Interagro & Co n-a mai fost suportată doar de Romgaz și ceilalți consumatori, ci și de furnizorii de gaz la preț reglementat, EON și GDF. Pentru a ține prețurile jos, ANRE nu a mai actualizat compoziția coșului între 2009 și 2011, parametrii de calcul fiind import 20%, la preț de 290 USD/1000 m³ și curs de schimb de 1 USD = 2,9 RON, iar prețul gazului intern era de cca. 160 USD/1000 m³.

Deși EON și GDF sunt obligate să vândă în continuare la prețul de coș, în realitate Interagro, Azomureș și ceilalți au consumat o parte din gazul intern, inclusiv reducând disponibilul din depozite, iar condițiile în care cumpără EON și GDF s-au schimbat radical: prin primăvară, se importă cca. 40% din gaz, la preț de aproape 400 USD, și la un curs de 1 USD = 3,2 RON. Cei doi privați au fost forțați de stat să vândă în pierdere: numai în 2010, acesta a fost de 400 mil. RON. Practic, Interagro & Co au primit timp de 18 luni gaz mai ieftin, pe socoteala noastră, a companiei de stat Romgaz și din buzunarul furnizorilor de gaz privați. Câștigul lui Interagro din acest preț preferențial fiind echivalentul a cca 40 USD pe gospodărie.

Sigur, se poate spune că statul își poate face o politică din a sprijini anumite ramuri industriale, dar:

- 1) Cum și cine decis care ramuri și firme beneficiază de acest ajutor, și cât suntem noi ceilalți (firme, plătitori de taxe) de acord să subvenționăm? Dacă tot suntem în UE și nu mai putem da ajutoare de stat de capul nostru, când s-a obținut acordul pentru Interagro (sau Mittal, ALRO și Energy Holding în cazul Hidroelectrica)?
- 2) Este aceasta o politică industrială eficientă, când, după cum spunea directorul general Petrom, Mariana Gheorghe, „fabricile de îngrășăminte folosesc anual 2.5 miliarde mc de gaze și exportă 80% din producție... este vorba de un export indirect de gaze ieftine”? Cine a făcut calculul cost-beneficiu? Nu ieșea țara mai câștigată dacă exporta direct gaz la preț bun, internațional?
- 3) Cum se măsoară performanța unui manager la Romgaz dacă i se cere să vândă la preț reglementat, și cum se așteaptă Ministerul Economiei să schimbe ceva în performanța companiei prin management privat dacă se vor da în continuare tot soiul de legi cu dedicație ca să câștige în continuare cine trebuie gaz ieftin?
- 4) Cum se așteaptă statul să vândă pe bursă acțiuni la Romgaz și la Petrom dacă își bate joc de prețul propriilor resurse și de profiturile pe care le-ar putea câștiga din acestea?
- 5) E OK ca o companie de stat să-și vândă produsele ieftin, fără licitație, sau ar trebui să reglementăm clar că și la vânzare se aplică aceleași principii ca la achiziții publice, adică reguli de competiție deschisă?
- 6) De ce politica de sprijin a industriei de îngrășăminte și produse chimice nu este asumată transparent ci se menține obscurul coș de gaze, pentru care vom primi amendă de la Comisia Europeană?
- 7) Cum își permit firme care se pretind oneste, precum Interagro, să amenințe organizații civice care nu vor altceva decât să transparentizeze utilizarea resurselor publice?

Otilia Nuțu și Sorin Ioniță sunt analiști ai

Aurel Vlaicu 87, ap. 3
Sector 2, București
office@expertforum.ro
www.expertforum.ro